

El Govern espanyol vol convertir la base militar que hi ha a la rodalia de la cartoixa de Portaceli, a Bétera (Camp de Túria), en un quarter d'intervenció ràpida de l'OTAN. Una iniciativa rebutjada per l'Ajuntament d'aquest poble i per una plataforma ciutadana.

Imatge d'una de les entrades a Bétera, amb una pancarta contra la base de l'OTAN.

L'OTAN, a la porta del cel

En aquest dossier analitzem també l'estratègia de l'Aliança en què s'emmarca la petició i com es viu a Rota la presència d'un dels quarters més grans d'Europa.

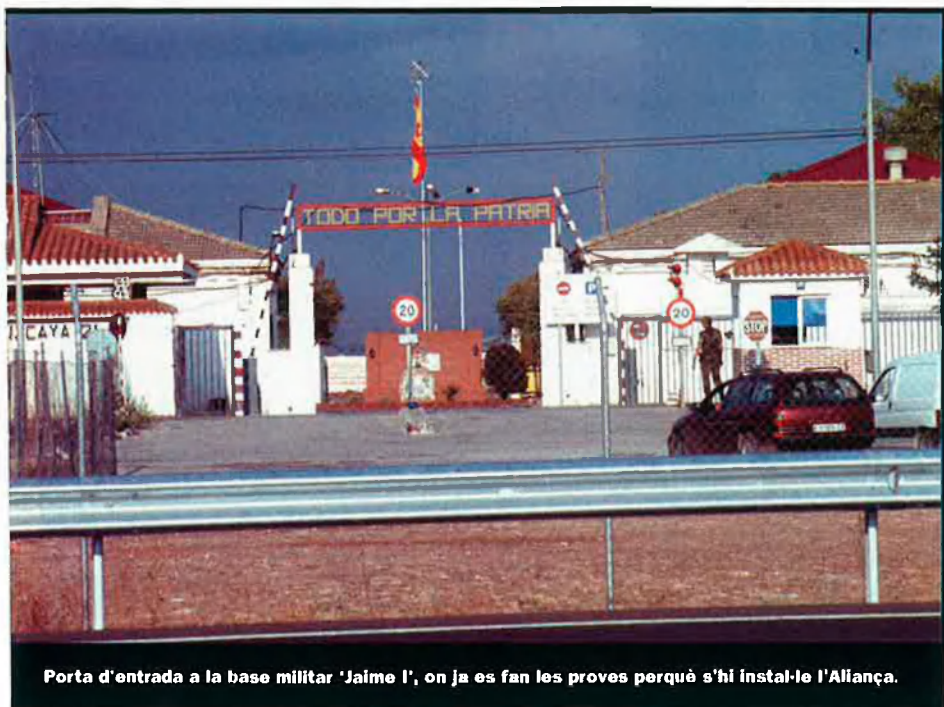
Molt poc temps després que l'OTAN redefinirà la seua estructura a la cimera de Washington, l'abril del 1999, el Govern de José Maria Aznar començava els preparatius per presentar la candidatura de València com a seu d'un dels nous quarters d'intervenció ràpida de l'Aliança, o d'alta disponibilitat, segons la terminologia oficial, que hauran d'enfrontar-se als nous conflictes d'aquesta organització. Aquesta etapa d'estudi va finalitzar el juliol de l'any passat amb la presentació oficial de la candidatura davant dels organismes de l'OTAN.

En un primer moment, la seu presentada va ser el quarter de la ciutat de València que actualment acull les instal·lacions de la Força de Maniobra de l'exèrcit espanyol, però a començament d'enguany,

el Ministeri va canviar la proposta de manera definitiva. El quarter presentat com a candidat perquè aculla les forces de l'OTAN és la base militar "Jaime I" de Bétera, una instal·lació de 610 hectàrees que està a les faltes de la serra Calderona, a la rodalia de la cartoixa de Portaceli, i a quinze quilòmetres de València. L'arribada d'aquest quarter, però, no està decidida.

L'OTAN instal·larà tres quarters d'alta disponibilitat a Europa, i hi ha sis candidatures: la base de Bétera, el quarter britànic de les Allied Reaction Rapid Corps (ARRC), el quarter del cos de l'exèrcit germanoholandès, el quarter de Milà, el quarter de l'eurocòs d'Estrasburg i el quarter del cos de l'exèrcit turc.

Segons la documentació oficial del Ministeri de Defensa en resposta a la petició

Porta d'entrada a la base militar 'Jaime I', on ja es fan les proves perquè s'hi instal·le l'Aliança.

d'informació de l'Ajuntament de Bétera, hi haurà una primera avaluació a començament de l'any que ve per comprovar si el quarter compta amb "capacitat operativa intermèdia" i a finals del 2002 o a començament del 2003, després de l'avaluació definitiva, l'OTAN decidirà quins són els tres quarters d'alta disponibilitat. Fonts del Ministeri han assegurat a aquest setmanari que no hi ha dates definitives d'aquestes proves.

De totes maneres, sembla probable que d'una o d'altra manera l'OTAN s'instal·le a Bétera. En una contestació del Ministeri de Defensa a una pregunta parlamentària d'Izquierda Unida, aquesta administració constata que l'Aliança té previst posar en funcionament tres quarters d'alta disponibilitat i sis de baixa disponibilitat, quan tan sols hi ha vuit candidatures. Fet i fet, com assegurava fa tres mesos Juan Martínez Esparza, secretari general adjunt de l'OTAN, aquesta organització armada ha optat per una "solució salomònica" per no agreujar cap estat.

Ja fa cinc mesos que va començar el condicionament de la base militar de Bétera perquè pugui acollir un dels quarters d'alta disponibilitat de l'Aliança. La primera setmana de maig s'iniciaven les obres de remodelació de cinc pavellons del quarter, que són els destinats a acollir

les instal·lacions de l'OTAN. Les obres encara no han acabat. Paral·lelament, hi han acudit ja una sèrie de comandaments que han d'aconseguir que les instal·lacions comencen a estar operatives a principi de l'any que ve.

L'exèrcit espanyol ja compta amb una experiència prèvia similar, encara que més casolana, la Força de Maniobra (FMA) que des del 1995 té la seu a València. La FMA és el cos de l'exèrcit espanyol encarregat de dirigir les tropes que participen en conflictes internacionals i també el quarter que s'ha encarregat de posar en marxa la nova base.

Però, què és un quarter d'alta disponibilitat? Segons el Ministeri de Defensa, és una instal·lació militar dissenyada per dirigir "operacions de crisi", que organitzaria les forces de l'Aliança quan es veja immersa en un conflicte, i que es traslladaria a l'escenari de la conflagració, arribat el cas. Aquesta base es componria de 382 oficials i suboficials de diferents estats de l'OTAN (un 60% dels quals serien de l'estat espanyol), un batalló general de suport de 600 soldats i una brigada de comunicacions de 2.400 membres, tota de l'exèrcit espanyol. Per poder ser una seu de l'OTAN, l'administració espanyola ha d'aconseguir que un 40% dels comandaments del quarter si-

guen d'altres estats. El ministre de Defensa, Federico Trillo, ja fa mesos que va començar a fer les maniobres polítiques necessàries perquè altres membres de l'OTAN donen suport i s'incorporen al funcionament del quarter, encara que oficialment no hi ha cap adhesió, malgrat les informacions de la premsa. De manera formal, els suports no es duen a terme d'estat a estat, sinó que s'hauran de donar als òrgans oficials de l'Aliança. El departament de Trillo maniobra amb celeritat per aconseguir que l'OTAN s'instal·le a Bétera, una de les seues apostes polítiques cabdals, com han reconegut diversos càrrecs del Ministeri de Defensa.

Qui també ha ficat cullerada, si més no verbal, ha estat Eduardo Zaplana, que va declarar en el debat de política general del País Valencià el passat 14 de setembre que està fent totes les gestions perquè l'OTAN s'instal·le a Bétera, malgrat que no té cap competència en matèria militar.

El Ministeri assegura que aquesta instal·lació no comptarà amb més armes que "aquelles que es dediquen a la seguretat interna del quarter". Així mateix, creu que no serà un blanc d'atac preferent, "ja que el seu objectiu és el de poder replegar-se a les zones de conflicte, arribat el cas". Ben al contrari, considera que tot són avantatges: "L'arribada d'oficials de diferents països aliats generarà sens dubte un fort desenvolupament immobiliari a la zona, incrementarà, amb la seua alta disponibilitat econòmica, l'activitat comercial, i impulsarà importants obres de millora en sectors com el transport, l'ensenyament i la cultura."

Tota una altra és l'opinió majoritària de l'Ajuntament de Bétera. El plenari d'aquesta corporació local aprovava el passat 2 de juliol una moció en la qual demana al Ministeri de Defensa que retire la candidatura de Bétera com a seu de l'Aliança. Dos dies després dels atemptats de Washington i de Nova York, l'alcaldessa, la independent Amparo Domènech, tornava a demanar al Govern de Madrid que retire la proposta.

Des del passat mes de maig, hi ha també la Plataforma Ciutadana Antibase de l'OTAN, un col·lectiu format per veïns del poble que ha organitzat el pròxim 29 de setembre una sèrie d'actes emmarcats en les primeres Jornades per la Pau. Toni

Dalt, instantània de Bétera, localitat on han proliferat les pintades contra l'Aliança. A sota, un militar que participa en les obres del quarter.

Marzo, membre de la Plataforma, considera que el gran problema és donar entrada al poble a l'OTAN, "una organització militar agressiva que ha demostrat que no és de defensa, com testimonia, per exemple, l'actuació als Balcans. A Iugoslàvia han utilitzat armes prohibides, com ara les bombes de fragmentació, que exploten abans d'arribar a terra, i les municions amb urani empobrit. Han contaminat les terres dels Balcans per molts anys. Quina actuació humanitària és aquesta?", acusa Marzo.

El PSPV, per la seua banda, no s'ha manifestat en contra de la instal·lació militar, encara que ha demanat al PP que explique millor el projecte. El passat 14 de setembre, Esquerra Unida presentava a les Corts Valencianes una proposició en la qual demanava que l'OTAN no s'instal·lara a Bétera, i votaven en contra d'aquesta iniciativa el PP i el PSPV. Antoni Such, responsable d'administracions públiques i municipalisme del PSPV, creu que el PP ha aplicat el corró en el desenvolupament de tot aquest projecte. "Creiem que és necessari que el PP done tota la informació i que es donen garanties de seguretat al quarter. No sabem quin és el sistema de seguretat ni en què consisteix el quarter. El PP l'hauria d'haver consensuat amb les forces polítiques i ciutadanes. Nosaltres no ens hi oposem si hi ha garanties", assegura.

El gran debat és el de la seguretat, i més després dels atemptats del passat dia 11 als Estats Units. Federico Trillo, va assegurar el passat 18 de setembre, en un programa televisiu, que la base de l'OTAN de Bétera "no fa una altra cosa que augmentar la seguretat dels veïns de la zona". "S'ha de recordar que és un quarter general de força mobilitzable, disponible, no d'atac, la qual cosa suposa que la seguretat és major", va dir.

Per a Marzo, en canvi, no hi ha cap seguretat. "Volen posar una base d'intervenció ràpida que farà entrar Bétera en els llibres de geoestratègia militar i la convertirà en objectiu a destruir, quan la

base té multitud d'urbanitzacions al seu voltant, el poble a un quilòmetre i mig, i a la seua vora l'àrea metropolitana de València, que té un milió i mig d'habitants. A més, el pes específic més gran en l'OTAN és el dels Estats Units, i atemptats contra els seus interessos ja se'n coneixen molts. Cada dia són més els països humiliats i agredits. A Bétera, probablement no s'hauria creat una plataforma si hagueren decidit a reconvertir el quarter en una seu d'un euroexèrcit eminentment defensiu. Ho haguérem vist com una evolució natural de la base actual. Però, estem parlant de l'OTAN i dels Estats Units, un país que té tant de pes com la resta dels membres junts."

Una altra és la sospita que al quarter es pugui emmagatzemar algun tipus de material radiactiu o altres armes perilloses, una possibilitat que ha descartat reiteradament el Partit Popular. "L'OTAN ha tingut molts casos d'accidents amb material radiactiu, que ells anomenen 'fletxes trencades'. Hi ha prou casos d'aquests, i alguns s'han produït a les mateixes bases. No podem assegurar que no hi dipositen material radiactiu. L'OTAN, de manera secreta, ha utilitzat armament radiactiu. Com ho podem saber, si no hi ha cap control democràtic?", s'interroga Toni Marzo.

Miquel Calvet